

ТИББИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ТИББИЙ БИОЛОГИЯ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА МОДУЛЛИ ЁНДАШУВ

Шарипова Фарида Салимджановна

*Тошкент тиббиёт академияси Термиз филиали ўқитувчиси
Ўзбекистон, Термиз*

Аннотация: *Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16- февралдаги «Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизimini янада такомиллаштириш тўғрисидаги» 25- сон Қарори, «Педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ҳақида Низом» талаблари асосида олий таълим муассасалари педагог ходимларининг малакасини оширишга катта эътибор қаратилиши малака ошириш ва қайта тайёрлаш муассасалари олдида алоҳида вазифаларни қўйди. Юқоридаги вазифаларни эътиборга олган ҳолда профессор-ўқитувчилар таълим-тарбия жараёнида таълим мазмунига боғлиқ инновацион таълим технологияларини танлаш, машғулотлар ишланмаси ва технологик хариталарни лойиҳалаш, уларда белгиланган ўқув мақсадларни амалда қўллаш олиши, талабаларнинг ёш, психологик ва эргономик хусусиятларига асосан талаба шахсига йўналтирилган таълимни ташкил эта олиши лозим.*

Калим сўзлар: *Тиббий биология фани, модул, вазифалар ва бошқалар*

MODULAR APPROACH TO THE TEACHING OF MEDICAL BIOLOGY IN THE MEDICAL EDUCATION SYSTEM

Sharipova Farida Salimdzhanovna

*Tashkent Medical Academy Termiz branch of the Tashkent Medical Academy
Uzbekistan, Termiz*

Abstract: *Uzbekistan Republic of Vazirlar closing 2006 yil 16 - February "personnel training and preparation of the training malakasini tizimini yanada improving the project"25 - dream solution, "training for kaite" the main guide to*

effective teacher training-pedagogical skills " development of pedagogical skills in the field of pedagogical skills in the development of pedagogical skills katta believes that the skills both Oshirish's skills and Oldig's teacher training were assigned separately. According to the President of the Republic of Tajikistan Emomali Rahmon, issues related to conducting trainings and trainings were discussed during the conversation, as well as issues related to conducting trainings.education organizes the necessary information.

Keywords: Key words: Medical Biology Science, module, tasks and others

Модулли ўқитиш тизимининг ўзига хос хусусиятлари мавжуд. Тиббий таълим муассасаларида биологик фанларни ўқитиш жараёнида модулли ёндошувни амалга ошириш учун дидактик адабиётлар таҳлил этилди, хорижий мамлакатларнинг илғор иш тажрибалар ўрганилди. Шунини қайд этиш лозимки, педагогик амалиётда модулли ўқитиш тизими модуларга асосланади ва мазкур тизимга нисбатан 2 хил ёндошув мавжуд: 1- ёндошув. Таълим муассасаси ўқув режасидан ўрин олган ўқув курси модул деб қабул қилиш ва кетма-кетликда ўрганишга ўтказиш. Республикамизда Тошкент тиббиёт академияси мазкур ёндошув асосида таълим-тарбия жараёни ташкил этилади ва талабалар ўқув режадан ўрин олган курсни белгиланган тартибда кетма-кетликда муайян вақт давомида 1та модулни ўрганadi. Таълим-тарбия жараёнидан олинган натижалар сарҳисоб этилгандан сўнг, иккинчи модул бўйича таълим-тарбия жараёни ташкил этилади. Шу тариқа ўқув режадан ўрин олган ўқув курсларидан семестр давомида кетма-кетликда ўқитиш жараёни ташкил этилади. Мазкур ёндошув Республикамиздаги кўпгина олий таълим муассасаларида ташкил этиладиган таълим-тарбия жараёнига тажриба-синов сифатида қўлланилди. Тажриба-синов жараёни кутилган натижани бермаганлиги, талабалар ўзлаштирадиган таълим мазмунидан келиб чиқиб, уларнинг рухий, жисмоний ва эргономик имкониятлари эътиборга олинган ҳолда мазкур ёндошувнинг амалиётга жорий этиш масаласи кечиктирилди.

2- ёндошув. Таълим муассасаси ўқув режасидан ўрин олган ўқув курси боби ёки бўлими модул деб қабул қилиш шу курсларни модулли тизим ўқитиш; Ўқув режадан ўрин олган курсларни модулли тизимга ўтказишда ҳар бир фан алоҳида модул ҳисобланиб ўқув дастуридаги ҳар бир боб модул асосида ўқитилиши назарда тутилади. Биологик фанларидан таълим-тарбия жараёнини ташкил этишда модулли ўқитишни амалга ошириш йўллари

Натижа Биологик фанларни ўқитишда модул тизимидан фойдаланишнинг қуйидаги афзалликлари мавжуд: 1. Биологик фанларни ўқитишда модул тизимидан фойдаланиш талабаларнинг билиш фаолиятини фаоллаштиришга замин тайёрлайди. Ҳар бир машғулот юзасидан Блум таксономиясига мувофиқ ўқув мақсадларининг аниқланиши ва уларни талабалар зиммасига юклатилиши, уларни ўз ўқув фаолиятининг субъектига айлантиради ва самарадорликни орттиришга замин тайёрлайди. 2. Биологик фанларни ўқитишда модул тизимидан фойдаланиш талабалар томонидан нафақат ДТС билан меъёрланган билим, кўникма, малакалар балки умумий ва хусусий компетенцияларни шакллантириш орқали педагогик кадрларнинг малака талабларига жавоб берадиган рақобатбардош кадрлар тайёрлаш имконини беради. 3. Модуллар таркибидан ўрин олган мавзулар бўйича ўқув мақсадларнинг аниқланиши, унга мос ҳолда назорат топшириқларининг ишлаб чиқилиши биологик фанларнинг дидактик таъминотини мазмунан бойитиш, фан силабусини ишлаб чиқилишига замин яратади. 4. Биологик фанларни модулларга бўлиб ўқитиш ва уни мақсадга мувофиқ назорат қилишни йўлга қўйиш талабаларнинг ўзлаштириш даражасини аниқ баҳолаш ва уларнинг фаолиятидаги камчиликларга барҳам бериш, билимидаги бўшлиқларни тўлдириш ва коррекциялаш имкониятини яратади. Биологик фанларни ўқитишда модул тизимидан фойдаланишнинг афзаллиги жадвал тарзида ифодаланмоқда. Биологик фанларни ўқитишда модул тизимидан фойдаланиш учун ўқитувчи қуйидаги ишларни амалга ошириши лозим. Биологик фанларни ўқитишда модул тизимидан фойдаланиш учун биология ўқитувчилари учун қуйидаги ишлар: 1. Биологик фан ўқув дастуридан ўрин

олган бобларни мантикий тугалланган фикрли модулларга айлантириш; 2. Биологик фан ишчи ўқув дастуридан ўрин олган талабаларнинг ўзлаштириши лозим бўлган билим, кўникма ва малакалар асосида мазкур модулда талабалар ўзлаштириши лозим бўлган билим, кўникма ва малакаларни аниқлаш; 3. Мазкур модулда талабалар ўзлаштириши лозим бўлган билим, кўникма ва малакалар асосида Блум таксономияга асосан ўқув мақсадларни шакллантириш; 4. Мазкур модулдан ўрин олган маъруза, лаборатория, амалий ва семинар машғулотларнинг талабалар зиммасига юклатиладиган ўқув мақсадларини аниқлаш; 5. Белгиланган ўқув мақсадларига эришиш мақсадида маъруза, лаборатория, амалий ва семинар машғулотларида фанлараро боғланиш, инновацион технологиялардан фойдаланиш йўллари белгилаш; 6. Талабалар томонидан ўзлаштирилган билим, кўникма ва малакаларнинг эгаллаганлик даражасини аниқлаш учун ностандарт ўқув ва тест топшириқларини тузиш орқали жорий, оралиқ ва якуний назорат топшириқларини шакллантиришни амалга ошириши лозим; Биологияни ўқитишда талабаларда билим, кўникма, малакалар билан бир қаторда уларнинг компетенцияларини ривожлантириш муаммосини ҳал этишда ҳорижий олимлар томонидан самарали ёндошувлар ишлаб чиқилган.

Хулоса қилиб айтганда, биологик фанларни ўқитишга модулли ёндошув таълим самарадорлигини орттиришга замин яратади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Malcoln, Shirley, Cetto, A. M., Dickson, D., Gaillard, J., Schaeffer, D. & Yves Quere. (2002). Science Education and Capacity Building for Sustainable Development. ICSU Series on Science for Sustainable Development no. 5. 31 p.
2. Prahalad, C. K. 2010. The fortune at the bottom of the Pyramid. Wharton School Pub. 407 p.
3. Sitarz, Daniel. 1994 (ed). AGENDA 21: The Earth Summit Strategy to Save Our Planet. Earth Press. 321 p.

4. Malcolm, Shirley, Cetto, A. M., Dickson, D., Gaillard, J., Schaeffer, D. & Yves Quere. (2002). Science Education and CapacityBuilding for Sustainable Development. ICSU Series on Science for Sustainable Development no. 5. 31 p. 52

Reference

1. Malcolm, Shirley, Setto, A. M., Dickson, D., Gaillard, J., Schaeffer, D. & Yves Quere. ((2002). Scientific education and capacity building for Sustainable Development. Issue series on science for sustainable development of the 5th issue.

See also [edit]

2. Prahalad, C. K. 2010. Wealth at the bottom of the pyramid. School Pub In Worthon. 407 b.

3. Sitorz, Daniel. 1994 (Ed). Agenda 21: Earth Summit strategy to save the planetizni. Land Press. 321b.

4. Malcolm, Shirley, Setto, A. M., Dickson, D., Gaillard, J., Schaeffer, D. & Yves Quere. ((2002). Scientific education and capacity building for Sustainable Development. Issue series on science for sustainable development of the 5th issue.

See also [edit] 52